Fil-Qorti tal-Maġistrati (Malta)
Bħala Qorti ta' Ġudikatura Kriminali

Maġistrat Dr. Donatella M. Frendo Dimech LL.D., Maġ. Jur. (Int. Law)

Seduta: Distrett Rabat

Illum, 19 ta' Mejju, 2021

Il-Pulizija
(Spettur Stacey Attard)

-vs-

Paul Agius detentur tal-Karta tal-identita` numru 167886M;

Joseph Agius detentur tal-Karta tal-identita` numru 153390M; u

Emanuel Agius detentur tal-Karta tal-identita` numru 405682M

Il-Qorti,

Rat l-akkużi miġjuba fil-konfront tal-imputati Paul Agius, Joseph Agius u Emanuel Agius u ċioe` talli:

> Nhar is-6 ta' Gunju, 2020 u fil-granet ta' wara gewwa Kontrada ta' Gianpula limiti Zebbug, Malta
>
> Minghajr il-ħsieb li jisirqu jew li jagħmlu ħsara kontra l-Liġi iżda biss biex jeżerċitaw dritt li jippretendu li għandhom, ġiegħlu bl-awtorita' tagħhom innfushom lil Silvester Agius iħallas dejn jew jesegwixxi obbligazzjoni tkun li tkun jew fixxklu lil Silvester Agius fil-pussess ta' ħwejjgu b'xi mod ieħor kontra il-Liġi, jew indaħħlu fi, ħwejjgu.

Semghet ix-xhieda.

Rat l-atti u d-dokumenti kollha.

Semghet it-trattazzjoni.

Ikkunsidrat-

<u>L-Imputazzjoni: *Raggion fattasi*</u>

L-imputazzjoni tirrigwarda r-reat ravvizat bl-artikolu 85 tal-Kodici Kriminali.

Issir riferenza ghas-sentenza tal-Qorti tal-Appell Kriminali fl-ismijiet **Il-Pulizija vs Denise Caruana** fejn dik il-Qorti qalet hekk:[1]

> "...... kwistjonijiet dwar titolu ma jistghux ikollhom effett sabiex tigi stabbilita jew eskluza ir-reita'. Dan ghaliex dak li trid tindaga il-Qorti huwa jekk kienx jezisti stat ta' fatt li gie mibdul unilateralment minn parti wahda tant illi l-vittma ta' dan ir-reat tigi <u>ipprivata mill-uzu jew tgawdija</u> ta'l-oggett li kien fil-pussess taghha qabel dak l-att spoljattiv......
>
> Illi l-elementi tar-reat in dizamina gew migbura mill-Ewwel Qorti fid-decizjoni taghha, liema esposizzjoni tad-dritt hija dettaljata tant illi din il-Qorti ma ghandha ghalfejn izzid xejn iktar fir-rigward. Jigi osservat biss illi:
>
> **"Din il-Qorti tibda biex tghid li r-reat kontemplat fl-Artikolu 85 tal-Kodici Kriminali ma hux intiz biex jissostitwixxi l-azzjonijiet rivendikatorji jew xort'ohra li bihom dak li jkun jikseb ir-rikonoxximent tad-drittijiet tieghu fi jew fuq proprjeta`, mobbli jew immobbli.**
>
> **L-Artikolu 85 huwa intiz biex dak li jkun ma jiehux il-ligi b'idejh, u ghalhekk l-iskop wara din id-disposizzjoni – bhad-disposizzjonijiet fil-kamp civili dwar l-actio spolii – huwa li tipprotegi l-*istatus quo*.[2]"....**
>
> "Ghall-finijiet tar-reat ta' ragion fattasi 'il-pussess materjali, jew detenzjoni, hu sufficjenti ghall-avverament tal-ipotesi tal-ligi' (ara appell kriminali **Il-Pulizija vs George Zahra**, 16 ta' Lulju 1958 – Vol. XLII.iv.1453). Min ikollu oggett misluf lilu ghat-tgawdija tieghu ghandu l-pussess materjali ta' dak l-oggett. Taht l-artikolu 85 tal-Kodici Kriminali ma hemm ebda bzonn li jigi ippruvat xi element ta' pussess aktar sostanzjali minn hekk.[3]"[emfazi tal-Qorti]

Issir riferenza ukoll ghas-sentenza **Il-Pulizija vs Eileen Said**:[4]

> Illi l-appellanti instabet hatja tar-reat ta' "ragion fattasi" jew dak li jissejjah "the exercise of a pretended right" . Illi din l-azzjoni bazata fuq l-Artikolu 85 tal-Kap.9 tal-Ligijiet ta' Malta hija speci ta' zona grigja bejn il-kamp civili u dak kriminali , tant li Sir Andrew Jameson meta kien qed jigi abbozzat il-Kodici Penali Malti kien osserva fir-Rapport tieghu fir-rigward li :-

---

[1] Dec.30.11.2016 per Onor. Imhallef Dr. Edwina Grima

[2] **Il-Pulizija vs Jane Scicluna** – App.Inf.

[3] Appell Kriminali **il-Pulizija vs Mario Bezzina** dec 26/05/2004

[4] Onor Imhallef Dr Joseph Galea Debono; Dec.19.06.2002; App. Nru.37/2002 JGD.

"It is doubtful whether acts of this kind would not be better left to the operation of the ordinary civil remedies by way of interdict of or claim for damages....." (Ara Prof. Sir Anthony Mamo - Notes on Criminal Law" (Parti Speciali) Vol. II)

Illi l-elementi tar-reat in dizamina gew magisterjalment migbura fid-definizzjoni analitika moghtija mill-Imhallef W. Harding fis-sentenza ta' din il-Qorti fil-kawza **" Il-Pulizija vs. Giuseppe Bonavia et**. " (App.Krim. 14.10.1944 , Vol.XXXII - IV , p.768) u dawn jinkludu :-

a) att estern li jimpedixxi persuna ohra minn dritt li hija tgawdi, u li jkun sar bid-dissens esplicitu jew implicitu ta' dik il-persuna .
b) l-imputat irid jemmen li qed jagixxi bi dritt ;
c) ix-xjenza tal-imputat li qed jiehu b'idejh dak li suppost jiehu tramite l-process legali ;
d) li l-att ma jinkwadrax ruhu f'reat aktar gravi .

Illi kif dejjem gie ritenut element importanti kostituttiv ta' dar-reat hu dak intenzjonali fis-sens li l-agir ta' dak li jkun irid ikun maghmul bil-hsieb li hu qed jezercita dritt li jahseb li ghandu ghad-distinzjoni mir-reati ta' serq jew danni volontarji fuq proprjeta' ta' haddiehor per ezempju. Ghalhekk hemm bzonn li issir indagni fuq il-movent li jkun wassal lill-persuna li ikkommettiet dar-reat biex taghmel dak li ghamlet . L-element materjali invece jikkonsisti filli wiehed jippriva persuna ohra minn xi dritt fuq haga li ghandu id-dgawdija taghha.

Ir-reat ma jissussistix meta l-att materjali jikkonsisti fir-retenzjoni ta' pussess li dak li jkun gja ikollu. Hemm bzonn li jkun hemm att pozittiv li **jippriva lit-terz, jew ifixklu fil-pussess** tal-haga ghax kif jghid il-CARRARA (Prog. Parte Speciale Vol.5 para. 2850 :-

"L' atto esterno deve privare altro contro sua voglia di un bene che gode . Chi e' nell'attuale godimento di un bene e continua a goderne a dispetto di chi non voglia ; non delinque perche' la legge protegge lo "stato quo" , il quale non puo' variarsi tranne per consenso degli interessati o per decreto della autorita' giudiziale . [emfazi tal-Qorti]

Il-Qorti tal-Magistrati (Malta) fil-kawza fl-ismijiet **Il-Pulizija vs Emanuel Abela** iddikjarat kif gej:[5]

Fil-kawza fl-ismijiet **Il-Pulizija vs. Georgina Gauci**, deciza fis-7 ta' Jannar 1998, il-Qorti tal-Appell Kriminali (Sede Inferjuri) qalet hekk:

"[F]il-ligi taghna r-reat ta' ragion fattasi mhux meqjus bhala delitt kontra l-proprjeta' izda bhala delitt kontra l-amministrazzjoni tal-gustizzja u amministrazzjonijiet pubblici ohra".

Illi l-Qorti tinnota li huwa ormai stabbilit li l-elementi kostitutivi tar-reat ta' ragion fattasi, huma erbgha, u cioe:

"(1) att estern li jispolja lil xi hadd iehor minn haga li jkun qieghed igawdi, liema att ikun ezegwit kontra l-opposizzjoni, espressa jew presunta, ta' dan il-hadd iehor;

(2) il-kredenza li l-att qieghed isir b'ezercizzju ta' dritt;

[5] 13.10.2014 per Onor Magistrat Dr. Neville Camilleri; Kump. Nru 866/2011

(3) il-koxjenza fl-agent li hu qieghed jaghmel di privato braccio dak li jmissu jsir permezz ta' l-awtorita` pubblika (jew, fi kliem il-Crivellari, Il Codice Penale per il Regno d'Italia Interpretato ecc., Torino, 1895, Vol. VI, pagna 749, 'la persuasione di fare da se` cio` che dovrebbe farsi reclamando l'opera del Magistrato'); u

(4) in-nuqqas ta' titolu li jirrendi l-fatt aktar gravi (ara, fost diversi sentenzi, **Il-Pulizija vs. Salvatore Farrugia**, Appell Kriminali 14 ta' Dicembru, 1957, Vol. XLI.iv.1506; **Il-Pulizija vs. Carmel sive Charles Farrugia,** Appell Kriminali 17 ta' Frar, 1995; **Il-Pulizija vs. Carmelo Ciantar,** 18 ta' Settembru, 1996; ara wkoll **Falzon, G.,** Annotazioni alle Leggi Criminali (Malta), 1872, p. 123).

Hu risaput - u dan, del resto, johrog mill-istess definizzjoni tar-reat in dizamina - li l-istess att materjali jista' jaghti lok ghar-reat ta' ragion fattasi jew ghal reat iehor (hsara volontarja, serq), u jekk ikunx hemm dana r-reat ta' ragion fattasi jew xi reat iehor ikun jiddependi mill-intenzjoni tal-agent. Hu rrelevanti jekk dina l-intenzjoni tikkwalifikax bhala intenzjoni specifika jew intenzjoni generika".[6]

Ovvjament huwa sufficjenti li jikkonkorru l-ewwel tliet elementi. Ghall-finijiet tar-reat ta' ragion fattasi huwa bizzejjed xi forma ta' pussess.

Il-provi inkluz id-deposizzjoni tal-kwerelant u tal-imputati, li ghazlu li jaghtu x-xhieda taghhom, ingabbru mill-Perit Arkitett mahtur mill-Qorti Valerio Schembri, li kien inkarigat jaghmel access fuq il-post in kwistjoni.

Jibda biex jinghad li l-lanjanzi tal-kwerelant kienu tnejn u cioe`

"(i) l-imputati gabu munzelli hamrija fl-ghalqa B fuq Dok SA 3, u meta wittew l-istess hamrija huma qalbu l-qlib ta l-istess raba b'tali mod li l-ilma tax-xaba ma baqax jigi dirett lejn il-bokka tas-sieqja li ssostni l-bir tal-parte civile

(ii) l-imputati tellghu ghalqu l-fetha li tidher fuq diversi ritratti fosthom SA 8 li kien juza l-parte civile sabiex jaccedi ghall-fetha tas-sieqja in kwistjoni."[7]

Dwar l-ewwel lanjanza il-Perit Schembri fir-rapport tieghu jghid:

"Dwar l-ewwel lanjanza mhux disputat bejn il-partijiet li l-hamrija ingiebet u l-livell tal-istess raba tgholla. Biex ikun inghad kollok il-parte civile mhux jillamenta lanqas ghaliex ghola l-livell tal-hamrija ta l-istess ghalqa pero qed jallega li nbidel il-qlib haga li l-imputati qed jikkonstestaw.

Kif jinghad fis-suespost l-imputat Agius jilmenta illi meta ghola l-istess livell inbidel il-qlib b'tali mod li l-ilma ma baqax jasal ghall-bokka tas-sieqja u b'hekk il-giebja ma

---

[6] Appell Kriminali **Il-Pulizija vs. Mario Lungaro**, 18 ta' Novembru, 1996.

[7] Fol.6 tar-Rapport Dok.VS

ntlietx kif kien isir fi xtiewi ohrajn. Bir-rispett pero l-esponent ma jidhirlux li se mai b'mod tekniku l-kwerellant irnexxielu jipprova l-lanjanza tieghu fir-rigward u dan ghaliex ***ma ngiebet l-ebda prova teknika kif kienu l-livelli li jwasslu ghal qlib adegwat qabel ghola l-wicc tar-raba in kwistjoni u kif gew wara li tferrxet l-istess hamrija.***

Fi kwalunkwe kas u bir-rispett l-esponent ma jistax jifhem kif fis-07 ta' Ottubru 2020 (meta giet intavolata l-kwerela odjerna Dok SA 15), appena kienet ghadha bdiet ix-xitwa (jekk kienet ghadha bdiet jew ghamlet ix-xita) wiehed jista jilmenta li l-giebja ghadha ma ntlietx. ***Fi kwalunkwe kas biex tirnexxi b'mod tekniku lanjanza bhal din, wiehed irid se mai iressaq prova teknika fil-forma tar-rapporti meterjologici li xita kienet fil-fatt ghamlet u fi kwantitajjiet li wiehed jistenna li bihom b'xi mod setgha ntela l-bir, haga li fil-mori ma saritx."***

Ikkunsidrati l-provi, din il-Qorti ma tistax ma ssibx qbil mal-konstatazzjonijiet tal-Perit Schembri fir-rigward.

Dwar it-tieni lanjanza hu l-istess imputat Emanuel Agius li minghajr tlaqliq jammetti li, minghajr ma ndirizza l-kwistjoni fil-Qrati kompetenti, ha il-ligi b'idejh u qabad u ghalaq il-fetha: *"…Dwar il-fetha li l-parte civile jghid li kien jaccedi minnha u fejn illum hemm il-hajt tas-sejieh il-gdid nispjega li dik il-fetha sa l-2001 u kienitx hemm u dik saret u saret cirka 2010 u saret minn hija Paul u missiera. Baqghet hemm sat-2020 u sussegwentement sar il-hajt li qed naraw fuq il-post u dan ghamilnieh ahna it-tlett ahwa imputati Agius ghaliex l-iehor kien qed jitmermer u jiddeterjora. Nghid li* ***ma hallejniex il-fetha*** *ghaliex din kienet saret biex jitghabba l-prodott ta l-ghalqa B u illum miet missierna u ahna peress li l-B qeghda ghandna bi qbiela hassejna li l-hajt ghandu jigi kif kien fl-2001 … l-pozizzjoni taghna hi li Silvester jitlob il-permess taghna biex jidhol u ahna ma jkollniex oggezzjoni li jidhol jekk dejjem ikollu l-permess taghna …".*[8]

Ghalhekk altru` li **gie pruvat li l-imputati ghamlu di privato braccio dak li messu sar permezz ta' l-awtorita` pubblika** jew, kif spjegaha Crivellari, , *'la persuasione di fare da se` cio` che dovrebbe farsi reclamando l'opera del Magistrato'.*

Izda din il-Qorti, kuntrarjament ghal qorti ta' kompetenza civili, meta ser tiddeciedi fuq allegat spoll, trid necessarjament tara jekk l-ghemil kriminuz jinkwadrax fit-terminu tal-imputazzjoni kif addebitata.

L-imputazzjoni hi limitata ghad-data tas-"6 ta' Gunju, 2020 u fil-granet ta' wara". Silvester Agius jghid dan: *"kont nghaddi mill-fetha li ghidt li nghalqet* ***f'Settembru 2020****.".*

[8] Fol.7-8 tar-Rapport Dok.VS

Peress li l-imputazzjoni hija limitata ghall-granet certament ma testendiex ghal dak li sehh tlett xhur wara s-6 ta' Gunju, 2020.

Ghal dawn ir-ragunijiet l-imputati qed jigu liberati mill-imputazzjonijiet migjuba kontrihom.

Dr. Donatella M. Frendo Dimech
Magistrat